

Herecký koncert v podání Norberta Lichého

Provokativní hra
na scéně Divadla
Petra Bezruče

LADISLAV VRCHOVSKÝ

Německý básník a dramatik Georg Büchner se narodil roku 1813 a zemřel ve svých třidvaceti letech. Jeho dílo si k veřejnosti našlo cestu po stu letech. Tak bylo vzhledem k době svého vzniku výjimečné, nepochopitelné, provokativní, pro mnohé absolutně nepřijatelné.

Satirická komedie Leonce a Lena má jednoduchý pohádkový půdorys. Prostudovaný král Petr z říše Popo má syna Leonce. Tomu slouží sluha Valerio a milenka Rosetta. Krále obklopuje trojice ve složení ministerský předseda, hofmistr a dvorní kazatel. Dalšími postavami jsou princezna Lena z říše Pipi, její guvernánka. Výčet doplňují dva představitelé selského lidu.

Text hry (v překladu Ludvíka Kundery) je plný básnických příměrů, jinoťajů, sarkasmů a bonmotů, jejichž výsledkem je nelídnostně satirická karikatura mikrosvěta královských a vládních dvorů.

Králi (Miloslav Čížek) padají kalhoty a on o tom ani neví, Ministerský předseda (Vítězslav Kryške) koktá v okamžiku, kdy má odpovědět na jakoukoliv otázku, opilý Hofmistr (Kostas

Zerdalglu) ve vojenské uniformě se snaží manipulovat davem (diváci), Kazatel (Jan Odl) dělá poskoka bez nejmenší známky důstojnosti. Rosetta (Alena Sasínová-Polarczyk) je degradována na pouhé tělo, i když má vnímavou a citlivou, lásky schopnou duši, Guvernánka (Miluše Hradská) oddaně slouží princezně Leně (Tamara Homolová). Tu nejvíce ze všeho překvapuje širý svět. Všem dominují dvě postavy: Princ Leonce (Pavel Juřica j. h.), který vidí ideál ve všem, co není k ničemu, ale dokáže o tom poeticky a zdánlivě duchaplně hovořit, a sluha Valerio (Norbert Lichý), kterého autor v textu vybavil schopností využívat všeho, co se naskytne k cynickému komentování.

V pojetí režiséra Václava Klemence a dramaturgyně Petry Kohutové právě dvě poslední postavy inscenaci vedou.

Scénografka Marta Rozskopfová vytvořila hrací prostor - ulici, po jejíchž stranách sedí diváci, ze dvou protilehlých skříní (uvnitř žijí Leonce a Lena), uprostřed ulice stojí několik ocelových hraničních zábran s ukazateli. Autor hudby Nikos Engonidis napsal emocionálně působivou, melodicky bohatou partituru.

Premiérové představení bylo hereckým koncertem Norberta Lichého. Tento ostravský herec od inscenace k inscenaci zraje jako víno. Gesticky a mimicky bohatý projev doplňuje svérázným a

Premiéru Büchnerovy komedie Leonce a Lena uvedla v pátek 22. května Divadelní společnost Petra Bezruče. Na snímku jsou zachyceni Norbert Lichý (vlevo) a Pavel Juřica.

Foto: TOMÁŠ ČVANČARA

funkčním využíváním jedinečné fyziognomie, příkladná je práce s hlasem. Výbuchy smíchu v hledišti jsou všeho dokladem.

Jako celk může inscenace chvílemi připadat zdlouhavá, místy se divák díky mnohoznačnosti a obrazové bohatosti textu

obtěžně orientuje, zásluhou vysoce kvalitního herectví všech účinkujících však jde o zcela mimořádný zážitek.

Poetické, ale i precizně formulované jevištní ztvárnění díla G. Büchnera

Leonce a Lena u „Bezručů“

JIRÍ GORDON

OSTRAVA. Extravagantní výlučnost díla německého dramatika G. Büchnera je prubířským kamenem všech rozhodnutých poměřit tvůrčí síly s jeho texty, zhusta označovanými jako vlastně „nehratelné“.

Díla tohoto autora německého romantismu nesou jistý rys provokativnosti, obsažené v expresí a naturalismem prostoupené kompozici. Racionálně promyšlený přístup a nadreálná podstata jeho dramatiky však fascinují intelektuální průzračností a osobitě formovanou poetikou. Čas od času se proto stávají pro divadelní tvůrce nepřehlédnutelnou výzvou.

A tu právě nyní přijali dramaturgyně Petra Kohutová a režisér Václav Klemens v ostravské Divadelní společnosti Petra Bezruče. Složitě předivo jeho „posmutnělé nepohádky s veselým koncem“ „Leonce a Lena“ převedli na suverenity precizně vyložený a s tvůrčí nonšalancí koncipovaný dramatický tvar, jehož scénická podoba i divácká působivost jsou sympaticky bezesporné. Velkou oporu své koncepci našli ve scénickém řešení výtvarné složky inscenace Martou Roszkopfovou. Tvořivou imaginací se vyznačují i její kostýmní návrhy,

Miluše Hradská (gubernantka) a Tamara Homolová (princezna Lena)

Foto: Tomáš Čvančara

stejně jako kompozičně vynalézavá scénická hudba Nikose Engonidise.

Náročné, ale divácky vděčné představení

Divácká poutavost stylově vyhraněného celku je pak zejména ozvláštňována důmyslně vystavěnými hereckými výkony. S nevšední intenzitou a bohatostí výrazu pojal svoji roli Valeria Norbert Lichý. Jeho výkon je vpravdě úctyhodný a svědčí o tom, že tento ostravský herec charak-

terního oboru se stává v povědomí širší veřejnosti konstantou, jejíž vyzrálé kvality již mají nesporně parametry osobité výlučnosti. Velmi mile překvapil i hostující Pavel Juřica v roli prince Leonce. Spolu s Tamarou Homolovou (princezna Lena z říše Pipi) vnáší do inscenace moment záští světa ještě nepoznaného mládí a nezkostnatělé svobodomyšlnosti. K důsledně ironickému ladění příběhu velmi efektivně přispívají i Miloslav Čížek (král Petr z říše Popo), Vítězslav Kryške

(ministrský předseda), Jan Odl (dvorní kazatel), Miluše Hrabská (gubernantka) a zejména Kostas Zerdalolu, jehož hofmistr je mistrnou ukázkou důmyslně uplatněné parodie. Role princovy milenky Rosetty je atraktivně ztvárněna Alenou Sasínovou-Polarczykovou. Klemensovo mimořádně zdařilé představení se svou poetičností a precizně umělecky formovanou výpovědí rozhodně řadí mezi nejvýraznější tvůrčí činy ostravské divadelní sezóny.

MF DNES 20.5.98

Divadelní společnost uvede hru o mladých

O s t r a v a (bgr) - Divadelní společnost Petra Bezruče chystá na pátek premiéru hry dramatika Georga Büchnera *Leonce a Lena*. Představení režisuje v Divadle Petra Bezruče Václav Klemens.

Hra vystavěná na půdorysu pohádky se zabývá potřebou mladých lidí sebeidentifikovat se s něčím a hledáním pevného bodu v životě. "Odříkaným chlebem je nakonec to, s čím se mladý člověk nechce ztotožnit. Odmítá všechny předem vystavěné konstrukce, odvrhuje rodičovské vzorce chování, aby nakonec zjistil, že jablko nepadne daleko od stromu," řekl Klemens.

Hlavními hrdiny jsou dva mladí krásní lidé - Leonce (Pavel Juřica, host z činohry olomouckého divadla) a Lena (Tamara Homolová), kteří odmítá-

jí vše, co je jim předurčeno rodiči a společností. "Inscenace je především o mladých a pro mladé. Zabývali jsme se rozpolceností mladého člověka, který jednak rodiče odvrhuje, na druhé straně však potřebuje jistotu, že se může o něco a o někoho opřít. Hledá svůj ideál a vzor mimo dosah své rodiny a potýká se sám se sebou - je šťastný i nešťastný zároveň. To považuji asi v této hře za hlavní," dodal režisér.

Büchner je jedním z prvních tvůrců moderního dramatu, sám se ale uvedení hry *Leonce a Lena* nedožil. "Tato lyrická hříčka má velice nezvyklý text, je v ní velice podstatné obrazivé slovo, které vyvolává řetězení asociací," sdělil tvůrce inscenace. Hudbu zkomponoval pro představení Nikos Engonidis a scénu navrhla Marta Roszkopfová.

Poslední premiéra DS Petra Bezruče v letošní sezóně

G. Büchner: Leonce a Lena

PETRA KOHUTOVÁ

„Člověk není víc než pěna na vlně,“ říká německý dramatik Georg Büchner; stejně proměnlivý a stejně pomíjivý.

Leonce a Lena, jedna z mála jeho her, slavila u nás svého času obrovské úspěchy v inscenaci režiséra Ivana Rajmonta v ústeckém Činoherním studiu. Od počátku ji provázela zvláštní osud; napsána v roce 1836 z vyložené finančních důvodů pro soutěž o nejlepší veselohru – komise ji dostala dva dny po uzávěrce soutěže a vrátila ji nepřečtenou; vydána byla až třináct let po Büchnerově smrti, inscenována po více než půlstoletí.

Jednoduchý příběh, pro tvůrce v DSPB posmutnělá nepohádka s veselým koncem, o princů a princezně a jejich snaze vyhnout se nechtěné-

mu sňatku, s koncem jako vystřiženým z Červené knihovny, je zejména výpovědí o mládí, o jeho útěku před odpovědností a touze nejtít ve stopách svých rodičů – a sa-

Režisér Václav Klemens

Foto: Petr Grimm

možřejmě o tom, do jaké míry to možné je a do jaké není. Kromě toho celým příběhem prolíná dvojí pojetí světa – idealistické skrze něžně vnímavého a filozofujícího prince Leonce a materialistické skrze drsně přízemního, leč neméně filozofujícího Valeria. Těm, kteří přemýšlejí a v tomto ohledu se nemohou rozhodnout, stejně tak těm, kteří mají rádi šťastné konce, rovněž těm, co si potrpí na akční lyriku na jevišti – těm všem je určena naše inscenace.

Na premiéře v pátek 22. května v 19 hodin uvidíte v roli Leonce Pavla Juřicu j. h., v roli Leny Tamaru Homolovou a v roli Valeria Norberta Lichého.

Dále hrají Miluše Hradská, Miloslav Čížek, Alena Sasínová-Polarczyk, Vítězslav Kryške, Kostas Zerdaloglu a Jan Odl. Přijďte se podívat – a pamatujte, že „člověk není víc než pěna na vlně“.